

MAJOR PROBLEMS OF THE ROMANIAN EDUCATION SYSTEM AT THE BEGINNING OF THE THIRD MILLENNIUM

Academic Professor PhD Adrian GORUN
“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

Professor PhD Horațiu Tiberiu GORUN
“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

ABSTRACT. SINCE THE 1970S OF THE LAST CENTURY (“THE GREAT RIFT”), THE SCHOOL SYSTEM HAS GRADUALLY LOST ITS POTENTIAL OF MONOPOLY ON EDUCATION: THE EDUCATIONAL MARKET – WHICH BECAME A PERFECTLY COMPETITIVE MARKET - BEING INVADDED BY A PLURALITY OF ACTORS. THESE ACTORS, LEGITIMATED FORMALLY - UNLIKE THE SCHOOL SYSTEM, WHICH WAS TRADITIONALLY LEGITIMIZED AND ONLY SUBSEQUENTLY LEGALLY - TRY, THROUGH A QUASI-GENERAL OFFENSIVE TO COMPENSATE THE DEFICIT OF LEGITIMACY BY USING THE FORMS OF CHARISMATIC LEGITIMACY. THEY BUILD THEIR MYTHS DRAWN FROM THE AREA OF THE “SAVIOR”, INVENT FETISHES AND CLAIM THE INALIENABLE RIGHT TO SUPREMACY, TAKING ADVANTAGE OF THE PERSISTENT CRISIS. MANY PEOPLE SHOW INTEREST IN DISCUSSING TODAY’S CRISIS OF SCHOLASTIC EDUCATION. IT SHOULD BE MENTIONED THAT IT IS NOT A CRISIS OF SCHOLASTIC EDUCATION (REALIZED IN SCHOOLS AND UNIVERSITIES), BUT AN ENDEMIC CRISIS OF EDUCATION IN GENERAL, FOCUSING ON NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION. A CRISIS SYNONYMOUS WITH THE CURRENT CRISIS OF CULTURE AND THE EXACERBATED RELATIVISM, A CRISIS THAT IS SERIOUSLY PUTTING ITS MARK ON TODAY’S GLOBAL EXISTENTIAL MATRIX. THE SHOCK OF GLOBALIZATION – AS A PROCESS IN WHICH THE INTERNATIONALIZATION HAS REACHED ITS MAXIMUM - IS INCREASINGLY FELT WITHIN THE ROMANIAN EDUCATION SYSTEM. THIS SHOCK HAS NOT ONLY NOT BEEN ABSORBED, BUT HAS ALSO GENERATED FORMS WITHOUT SUBSTANCE - VIA THE USE OF EXAGGERATED IMITATION. THIS HAS MADE EDUCATION AN UNSTABLE, INCOHERENT AND INCONSISTENT DOMAIN. THIS HAS RESULTED IN AN EDUCATION SYSTEM THAT HAS MANY MALFUNCTIONS, LESS AUTHORITY WITHIN EPISTEMIC KNOWLEDGE AND VERY FEW SELF-REGULATING MECHANISMS.

KEYWORDS: EDUCATION, EDUCATION CRISIS, REFORM IN EDUCATION, GLOBALIZATION, IDENTITY, EDUCATION IN ROMANIA.

I. Introducere.

Începând cu anii '70 ai secolului trecut (“Marea Ruptură”), școala și-a pierdut treptat potențialul de monopol asupra educației, piața educațională – devenită piață cu concurență perfectă – fiind invadată de o pluralitate de actori. Acești actori, legitimați formal – spre

deosebire de școală, care a fost legitimată tradițional și abia ulterior legal – încercă, printr-o ofensivă cvasi – generală, să-și suplinească deficitul de legitimitate prin apel la formele legitimității charimatice. Ei își construiesc mituri desprinse din aria „salvatorului”, inventează fetișuri și își arogă dreptul inalienabil la supremație, profitând de criza persistentă.

Multe voci discută (nu fără interes) de criza educației scolastice azi. Trebuie precizat că nu este vorba despre o criză a educației scolastice (realizată în școli și universități), ci de o criză endemică a educației în general, cu accent pe educația nonformală și informală. O criză îngemănată cu actuala criză a culturii și relativismul exacerbat, o criză ce-și pune serios amprenta asupra matricei existențiale de azi în întreaga lume.

Șocul globalizării – ca proces în care internaționalizarea și-a atins plafonul maxim – se resimte tot mai mult și la nivelul educației românești. Acest șoc nu doar că nu a fost absorbit, dar a generat forme fără fond – prin apelul exagerat la imitație. Ceea ce a făcut din educație un domeniu instabil, incoerent și eterogen. Cu multe disfuncționalități, cu tot mai puțină autoritate în cunoașterea epistemică și cu prea puține mecanisme de autoreglaj.

II. *Univers educațional românesc : 2015*

Un termen a fost atașat educației, considerându-se indispensabil: termenul „reformă”. Așa s-a ajuns ca educația să nu mai poată fi nici concepută, nici percepută decât numai *în și prin* reformă, sintagma „reforma în educație” utilizată încă din vremea lui Zenon, Socrate și Platon transformându-se în „reforma educației”. Diferențele semantice sunt majore, eludarea prepoziției „în” schimbând total unghiul de abordare (trecerea de la inovația în unele segmente ale educației la *schimbarea permanentă* a educației ca întreg).

Uzul și abuzul de termenul „reformă” și atașarea lui educației are consecințe multiple în plan operațional. Două sunt consecințele pe care dorim să le indicăm aici:

- deficitul de credibilitate al termenului „reformă”, generat de pierderea valențelor notelor de conținut.
- percepția educației ca un domeniu absolut instabil, supus permanent intervențiilor rectificatoare.

Așadar, universul educațional românesc în anul 2015 are această coordonată, devenită immanentă, atât din punct de vedere structural, cât și transversal: *reformarea continuă*.

Dintr-o *invocare obsesivă*, tinde să devină o *realitate potențială*, la fel de obsesivă.

Supusă unei radiografii sumare, reforma educației românești conturează un tablou care nu lasă loc la multe comentarii.

A. *Care au fost obiectivele inițiale?*

Este știut că orice comunitate / societate are o viziune asupra educației, viziune originată în prototipul de om dezirabil. Schimbarea regimului politic din România (1989) revendică firesc și o altă viziune asupra educației, reflectată direct în idealul educațional al noii societăți, un ideal în care valorile universale coexistă (și nu suprimă) cu valorile naționale, tradiționale.

Școala / universitatea își reformulează misiunea, funcție de finalitățile educației, derivate din idealul educațional.

Obiectivele inițiale au fost circumscrise unui proces care-și dovedește tot mai mult și unilateralitatea și inconsistența: procesul compatibilizării educației românești cu educația din statele avansate din punct de vedere economic și politic.

1. *Cum s-a derulat „compatibilizarea” ?*

- a) Prin imitații, generatoare de *prea* multe forme fără fond și producătoare ale conștiinței inferiorității (de la inducerea percepției inferiorității, o percepție indusă repetitiv, la conștiința inferiorității, fondată în ierarhii *prea* artificiale);
- b) Prin preluarea modelelor considerate aprioric de calitate *superioară*;
- c) Prin experimente fragmentate, generatoare – în marea lor parte – de devalorizări ale capitalului educațional și social;
- d) Prin renunțarea la valorile tradiționale care au dat strălucire și identitate educației românești; compatibilizarea cu „alții” a suprimat compatibilizarea cu sine a educației.

2. *Ce s-a urmărit ?*

- a) O nouă calitate a educației, respectiv însușiri de rang superior pentru toate componentele, mecanismele și resorturile educației, dar și pentru actorii (resursa umană) din educație;
- b) Noi criterii, indicatori / indici și standarde în evaluarea calității educației;
- c) Refacerea relației școală – comunitate și implicarea școlii în viața cetății;
- d) O reorganizare a curriculumului: structurarea conținuturilor de predat din perspectiva educației bazate pe competențe; reabilitarea unor forme de educație pentru calificare la locul de muncă; ofertă educațională subordonată inter și transdisciplinarității; ofertă educațională flexibilă, adaptată la piața muncii (la noi, ipotetică și *prea* incertă); cuantificarea și valorificarea rezultatelor în urma parcurgerii unor programe de educație formală sau nonformală;
- e) Examene puține și credibile;
- f) Pluralismul educațional; alternative educaționale;
- g) Convergență și coeziune educațională;
- h) O finanțare decentă a educației etc.

3. *Unde s-a greșit ?*

- a) Lipsa de previziune asupra efectelor provocate prin fecunda contaminare;
- b) Identificarea schimbărilor de orice tip cu reforma, a reformei cu modernizarea, dar mai ales a modernizării cu occidentalizarea (nu orice schimbare produce inovație iar sfera modernizării excede sfera occidentalizării: cazurile Japoniei, Chinei, mai nou, Indiei sunt de notorietate);
- c) Centrarea educației exclusiv pe competențe în locul centrării pe valori (formale și informale);
- d) Golirea de conținut axiologic a educației; renunțarea la valorile scop și promovarea utilității apropiate;
- e) Schimbarea cadrului și conținutului competiției: trecerea de la competiția pentru statut individual și profesional din interiorul organizației, la competiția dintre organizații, competiția pentru contractul multiplu;
- f) Transformarea unor imperative în lozinci repetitive;
- g) Aplicarea unor programe „sociale” sau destinate integrării, discriminării pozitive, egalității de șanse etc., fără a avea la bază studii de impact (aproape toate s-au dovedit falimentare);
- h) Pierderea controlului asupra consecințelor schimbării ș.a.m.d.

B. Ce s-a obținut ?

Un diagnostic precis nu se poate fixa, fără a apela la itemii care au fundamentat arhitectura propusă. S-a „reușit” construcția unui univers educațional cu *prea* puține valențe legitimate și cu *prea* multe eșecuri, atât de multe, încât creează percepția cvasi – generală a educației în derivă. Fără a indica reușitele și eșecurile prin apel la propoziții normative, formulate în termeni de „superior” – „inferior”, „mai bine” – „mai rău”, prezentăm matricea universului educațional românesc: 2015.

Ce s-a urmărit vs. Ce s-a realizat

Obiective propuse	Obiective atinse
1. O nouă calitate a educației	1. Șocul involutiv al calității
2. Noi criterii, indicatori / indici și standarde în evaluarea calității	2. Criterii cantitative, irelevante, generatoare de false ierarhii
3. Refacerea relației școală – comunitate și implicarea școlii în viața cetății	3. Cu excepția preluării unor obligații financiar – patrimoniale de către comunitate în privința învățământului nonuniversitar, clivajul s-a adâncit; școala s-a autoizolat în inițiative și a devenit receptacol pentru spiritul alterat al comunității
4. O reorganizare a curriculumului	4. Ofertă educațională tot mai atomizată, circumscrisă unor standarde sterile impuse de ARACIS și ARACIP, <i>inflexibilă</i> , produs al unor cercuri clientelare de la „centru”, tot mai <i>irelevantă</i> și ruptă de viața reală
5. Examenе puține și credibile	5. Desființarea examenelor de acces, fetișul diplomelor, înflorirea învățământului subteran („industria meditațiilor”), decredibilizarea examenelor în învățământul superior urmare îndeosebi a masificării și finanțării / student.
6. Pluralismul educațional. Alternative educaționale	6. Explozie a instituțiilor private, axate pe profit. Alternativele educaționale = forme fără fond
7. Convergență și coeziune educațională	7. Convergență instituțională. Potențial educațional divergent din perspectiva convergenței reale și convergenței nominale în educație
8. O finanțare decentă a educației	8. Subfinanțare cronică. Utilizarea autonomiei instituționale drept instrument pentru perpetuarea finanțării precare ș.a.m.d

C. *Concluzie* : Universul educațional în România actuală a absorbit toate problemele cu care s-a confruntat societatea în ultimul sfert de veac. Aupra lui și-a pus amprenta atât tranziția prelungită, cât și globalizarea. Din păcate predominant negativ.